

EL MERCAT COMPLEIX 125 ANYS

A meitats d'octubre la plaça de Barcelona, plaça del Mercat per a la gent d'aquí, va acollir una festa popular, amb baldanada i actuació de "Cimarron", per celebrar els 125 anys del Mercat de Tortosa. Del conjunt "Cimarron", patrimoni musical del nostre territori, que ara ha complert els 40 anys, n'haurem de parlar a banda. S'ho mereix.

Quan acompanyo a algun amic foraster a visitar Tortosa el porto fins la Punta del Diamant, al castell de la Suda, per que tingui una vista de conjunt de la ciutat. Des d'allí li faig notar, per l'amplitud de les cobertes dels edificis, que Tortosa té dues catedrals: una per als creients i l'altra per als mercaders: el Mercat. El Mercat de Tortosa, majetuós i solemne, és testimoni de la importància que tenia la ciutat a finals del XIX, com la catedral ens recorda la magnificència de la Tortosa dels segles XV a XVII.

L'any 1877 l'aleshores regidor de l'ajuntament Teodoro Gonzalez va proposar la construcció d'un edifici per a mercat de la ciutat. L'ajuntament ho va aprovar i l'any següent encarregà el projecte a l'arquitecte municipal Joan Hervás. Entre tant, el 1881, s'havia creat el Banc de Tortosa al que fou adjudicada la construcció i explotació del Mercat. Els fonaments de l'obra es varen començar l'octubre de 1884, sent alcalde el "gonzalista" Ildefonso García Cama; el nou arquitecte Municipal Joan Abril, però, proposa la modificació substancial del projecte evitant la compartimentació de l'edifici amb columnes i creant una única nau exempta de 83x32 metres i 21 metres d'alçada àmplia i diàfana, plena de llum, amb teulada a doble vessant. La coberta es sostén sobre contraforts d'obra, com les catedrals, que aguanten l'empenta dels arcs. El nou projecte fou aprovat el març de 1885 mentre l'estructura metàl·lica de la coberta era encarregada a Joan Torras Guardiola. És un dels elements significatius de l'obra, realitzada per 14 encavallades parabòliques de ferro laminat de 26 metres de llum sense atirantaments. El procés de construcció suporta molts de problemes, com l'enderroc parcial d'un dels murs durant la primera fase de les obres i moltes vicissituds per les confrontacions polítiques de l'època; acusacions de favoritismes, corrupció i enceses baralles a la premsa local. En accedir al poder l'alcalde fusionista-liberal Francisco Pedrola Borràs, el març de 1886, destituí l'arquitecte Abril nomenant a Víctor Beltrí Roqueta.

El Mercat fou inaugurat l'1 de setembre de 1887 per l'alcalde Pascual Ballesté. L'obra havia despertat molt d'interès fins al punt que a les acaballes la visità el director de l'escola d'arquitectura de Barcelona, Elías Rogent, acompanyat de professors i alumnes; es reuní amb els arquitectes locals i, per superar les tensions i picabaralles, lloà públicament els mèrits de disseny del projecte (Abril) i execució de l'estructura (Torras).

L'edifici es va veure afectat pels bombardejos durant la Guerra civil. L'any 1941 fou objecte d'una desafortunada reconstrucció per la *Dirección General de Regiones Devastadas*, segons projecte de l'arquitecte Eduardo Torallas, que destruï bona part dels elements decoratius i esgrafiats així com la disposició de portes i alluernaries. Per acabar-ho d'adobar l'any 1948 l'ajuntament va modificar la façana a llevant per encabir-hi 14 botigues exteriors que minvaren la superfície i la simetria interior de la nau. L'edifici estava molt degradat fins que el 1996 l'ajuntament va realitzar una rehabilitació integral, obra de l'arquitecte municipal Francesc Peralta, intentant recuperar elements originals i modernitzant la disposició dels llocs de venda.

El Mercat de Tortosa havia estat durant molts anys el centre de la vida ciutadana i al seu entorn es realitzaven les trobades i transaccions comercials entre pagesos,

majoristes i minoristes agrícoles i ramaders. Actualment però, les noves tendències i l'haver desaprofitat les obres de 1996 per realitzar un necessari aparcament subterrani, han minvat molt el poder d'atracció per als compradors. Mentre, continuen havent-hi gotelleres i els excrements dels coloms fan malbé les façanes i degraden l'entorn.

Foto: El Mercat tal com era a principis del segle XX